

Centraal Planbureau

Tijd om open kaart te spelen

Casper van Ewijk

Netspar, 15 april 2011

Pensioen overzicht (UPO)

- U bent 40 en heeft inkomen 50.000
- Als u blijft werken komt uw pensioen uit op 35.000 (incl AOW)

Pensioen overzicht (UPO) na 1 jaar niet indexeren

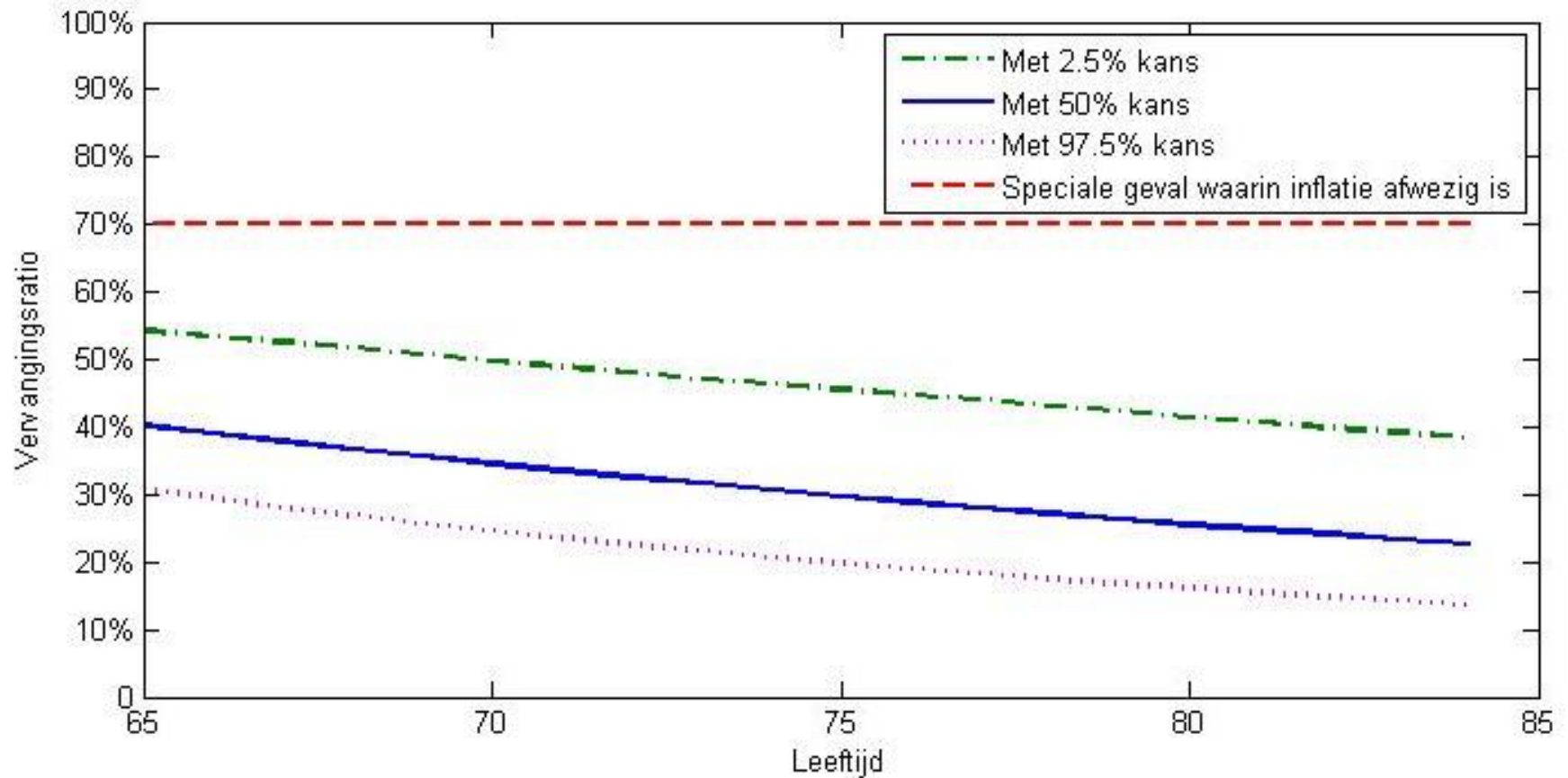
- U bent 40 en heeft inkomen 50.000
- Als u blijft werken komt uw pensioen uit op 35.000 (incl AOW)

Communicatie van 0% indexatie (bij loonstijging 3%) :

- U bent 41 en heeft inkomen 51.500
- Als u blijft werken komt uw pensioen uit op 35.500 (incl AOW)

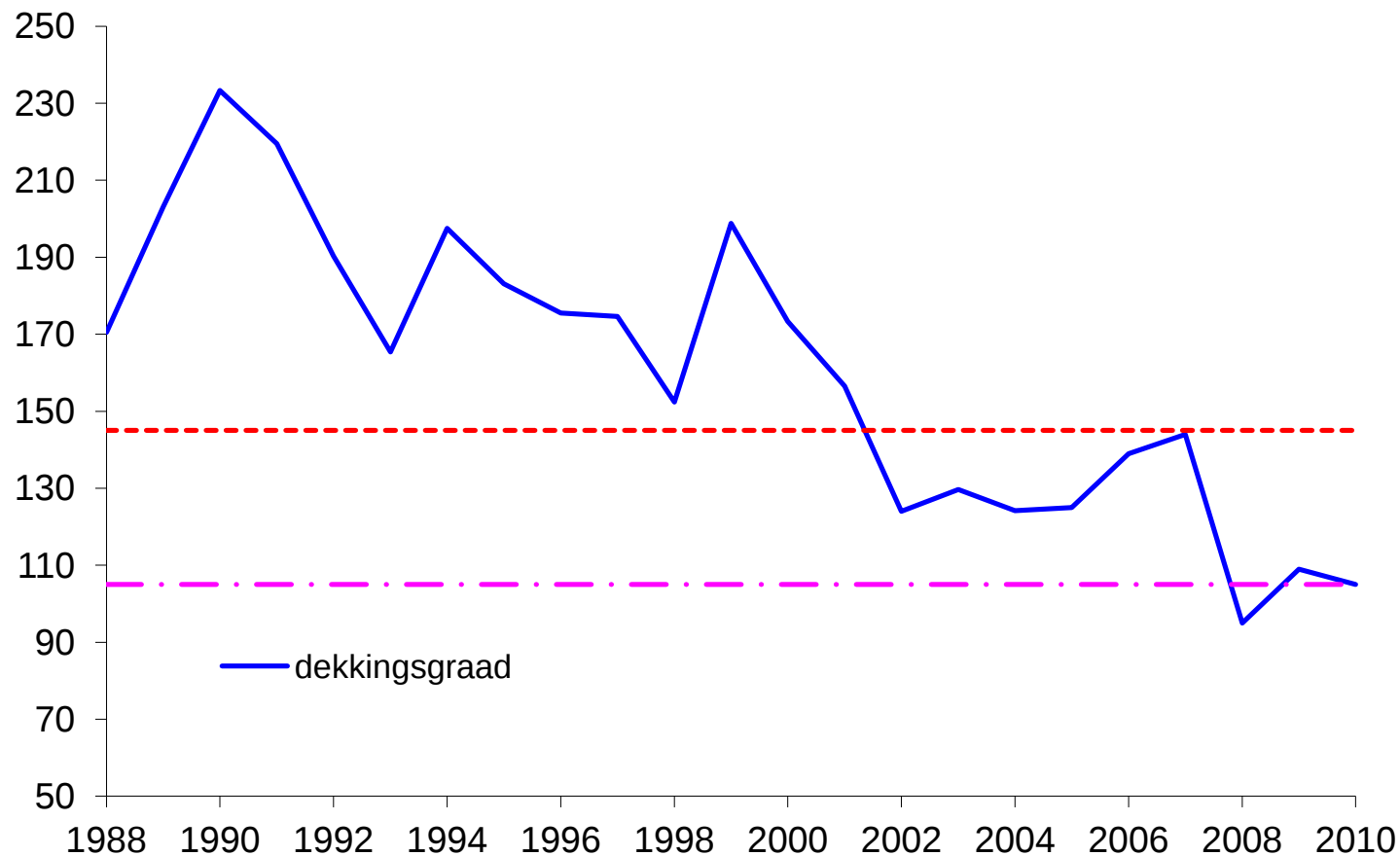

Van een nominaal pensioen zonder indexatie blijft weinig over (voor 25 jarige)

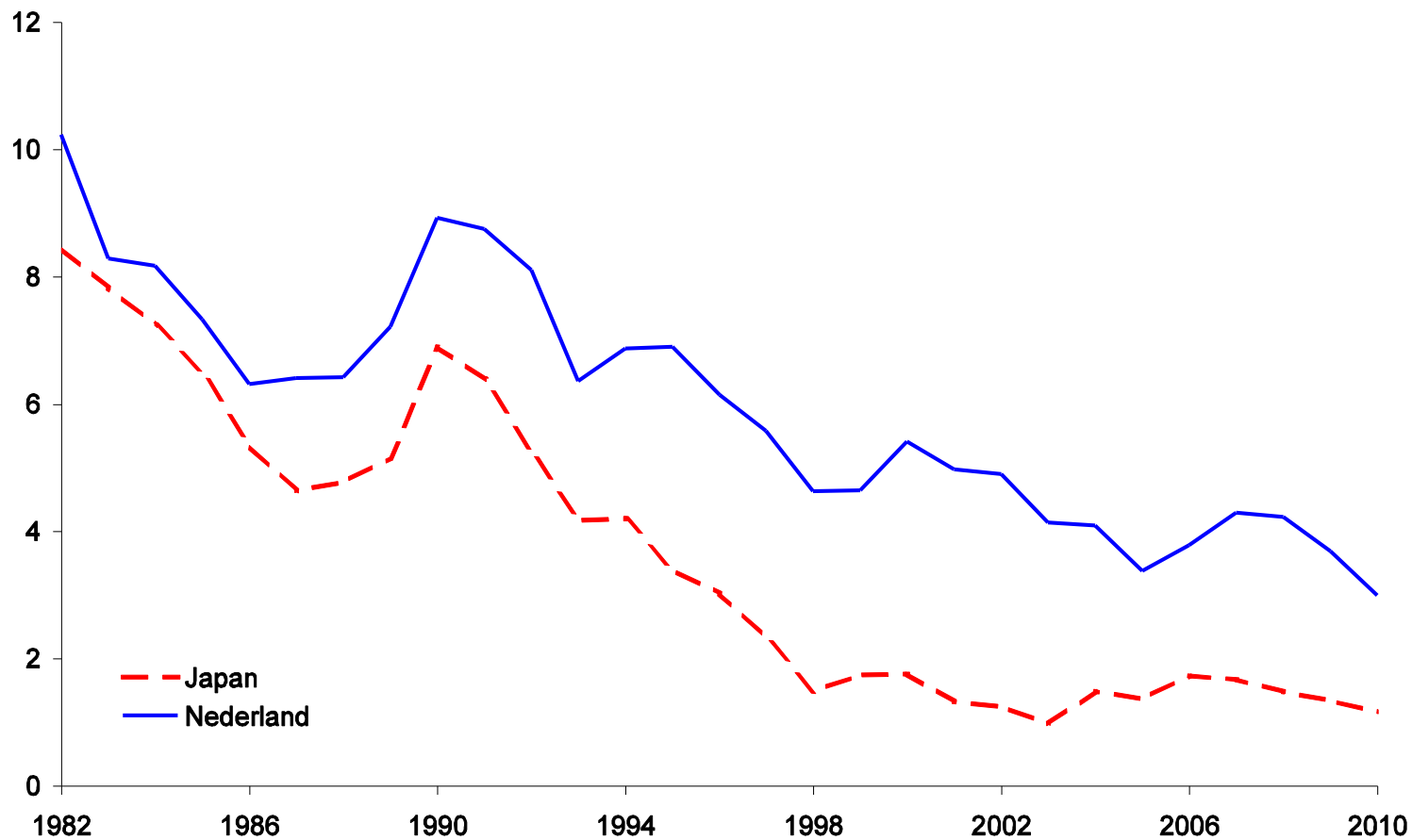

Voorlopig weinig zicht op herstel van indexatie

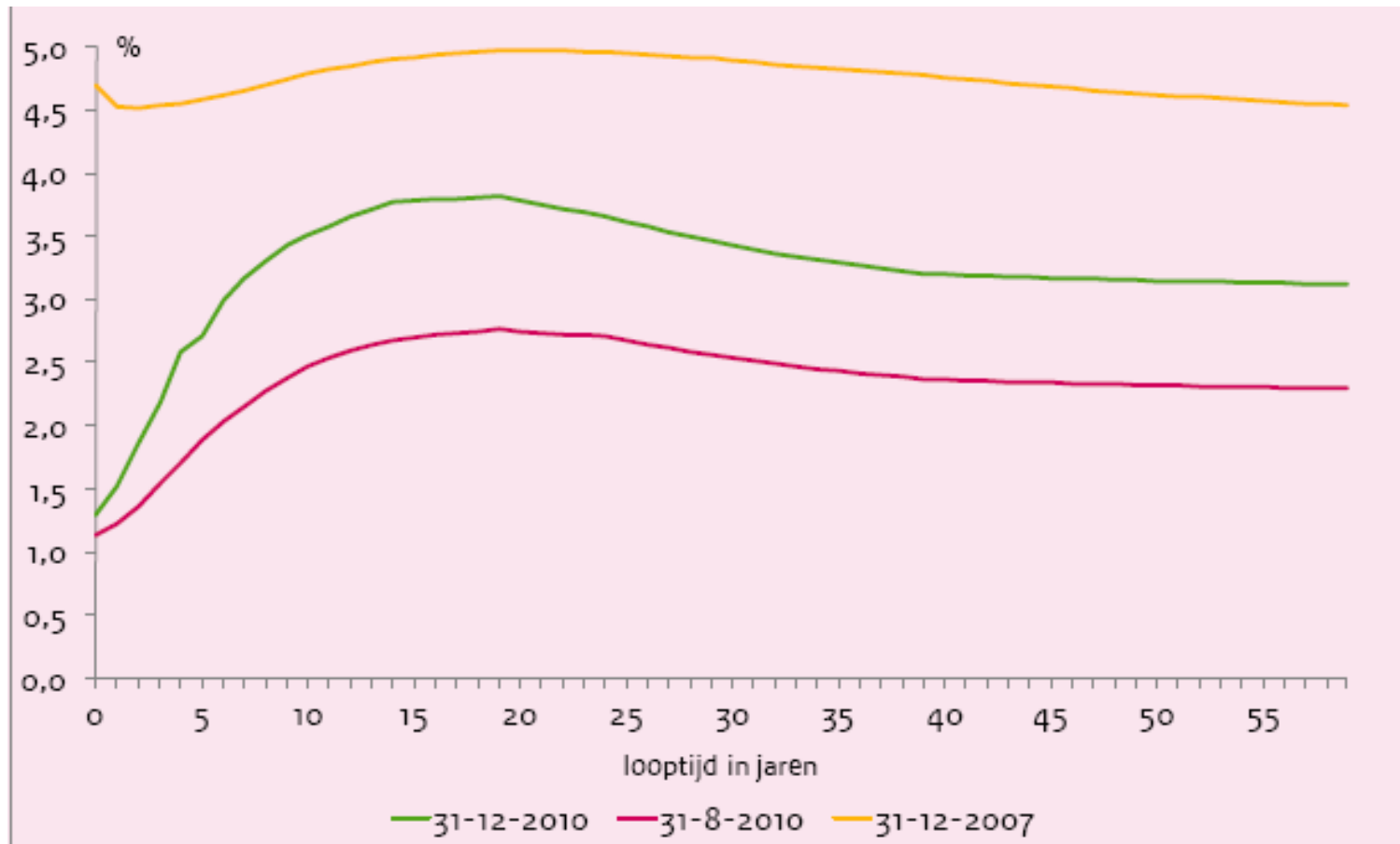

Herstel rente? (10-jaars)

NB. In de yield curve is rentestijging al verwerkt

En wat we tot nu toe vergeten:

- Rendementen dalen met het vergrijzen van pensioenfondsen
- Dit is een extra factor in het pensioentekort!!

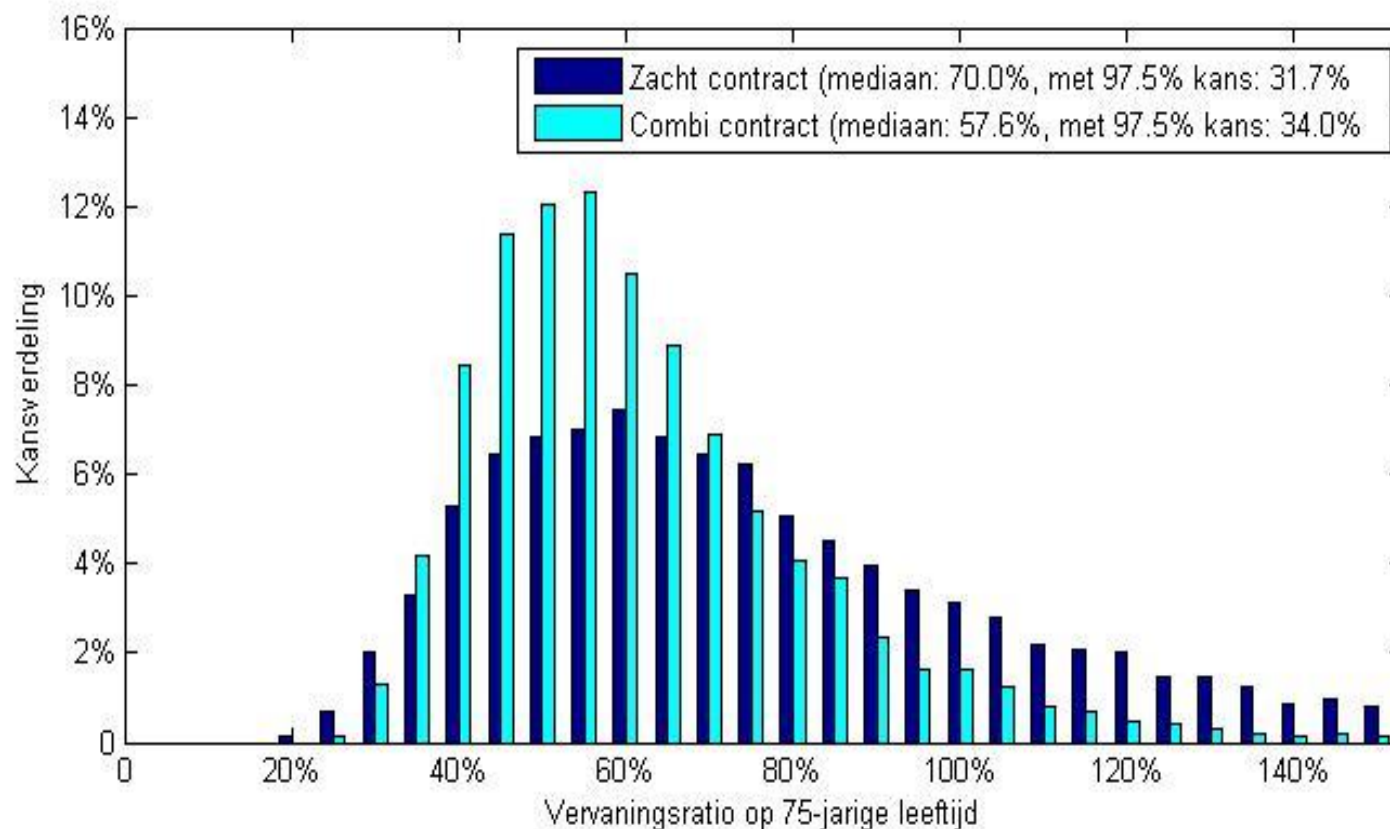

Tijd om open kaart te spelen

1. Communicatie in nominale pensioenen is misleidend
 - nominale contract biedt geen zekerheid
 - en stopt alle toekomstige indexatie onder het tapijt
2. Nominale pensioen leidt tot beleggingsspagaat :
 - kies tussen nominale zekerheid of een (hoger) reeel pensioen
3. Het pensioencontract kent risicodifferentiatie naar leeftijd
4. Het huidige pensioencontract is teveel dichtgetimmerd

Beleggingsspagaat: Nominaal afdekken staat op gespannen voet met streven naar goed reeel pensioen

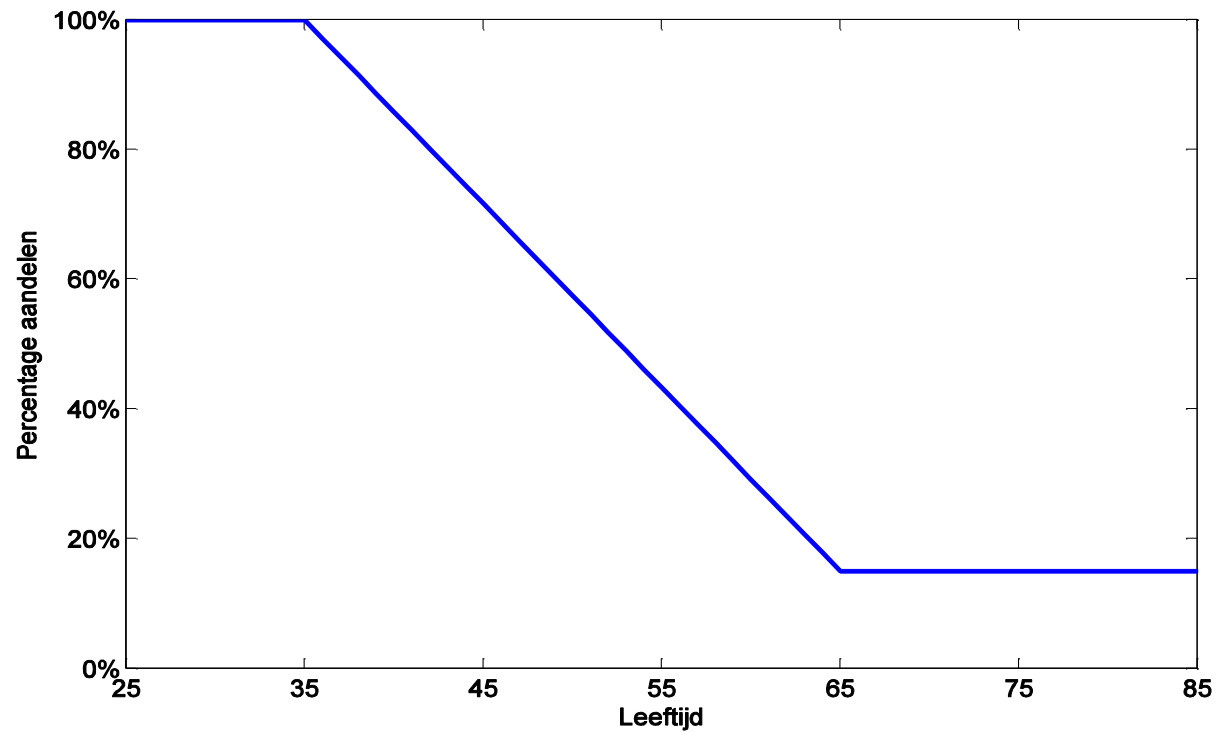

Tijd om open kaart te spelen

1. Communicatie in nominale pensioenen is misleidend
 - nominale contract biedt geen zekerheid
 - en stopt alle toekomstige indexatie onder het tapijt
2. Nominale pensioen leidt tot beleggingsspagaat :
 - kies tussen nominale zekerheid of een (hoger) reeel pensioen
3. Een reeel pensioencontract kent risicodifferentiatie naar leeftijd
4. Het huidige pensioencontract is teveel dichtgetimmerd

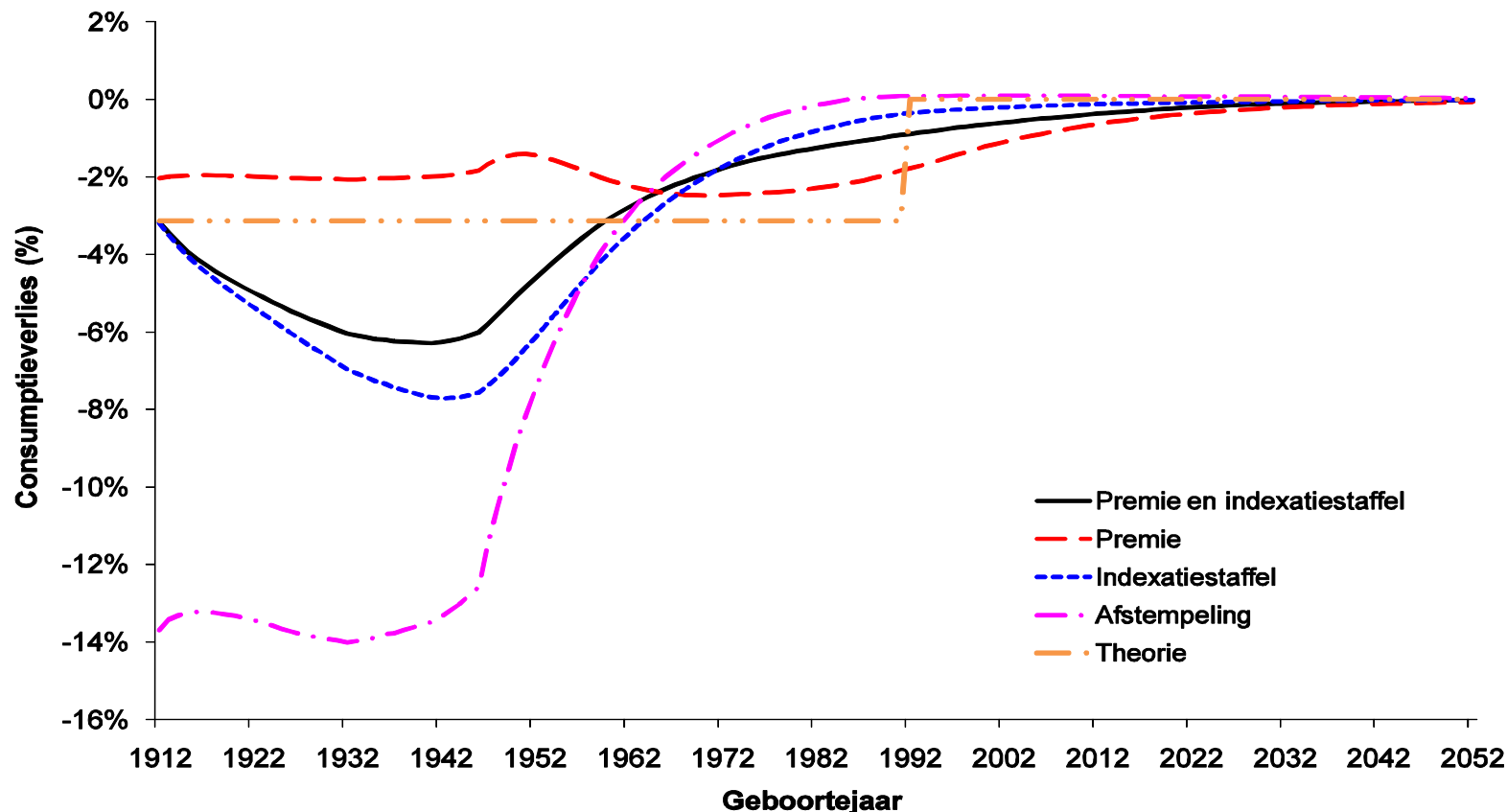

Levenscyclus beleggen: individueel perspectief (% financieel vermogen)

Wie draagt de risico's in huidige contract? Vb. de recente pensioenschok, naar geboortjaar

Impliciete aandelen-exposure naar leeftijd

	Direct herstel	Korte hersteltermijn (1/3)	Lange hersteltermijn (1/10)	Lange hersteltermijn (1/10) + premie instrument
35-jarige	50%	76%	161%	227%
55-jarige	50%	68%	68%	51%
75-jarige	50%	33%	15%	8%

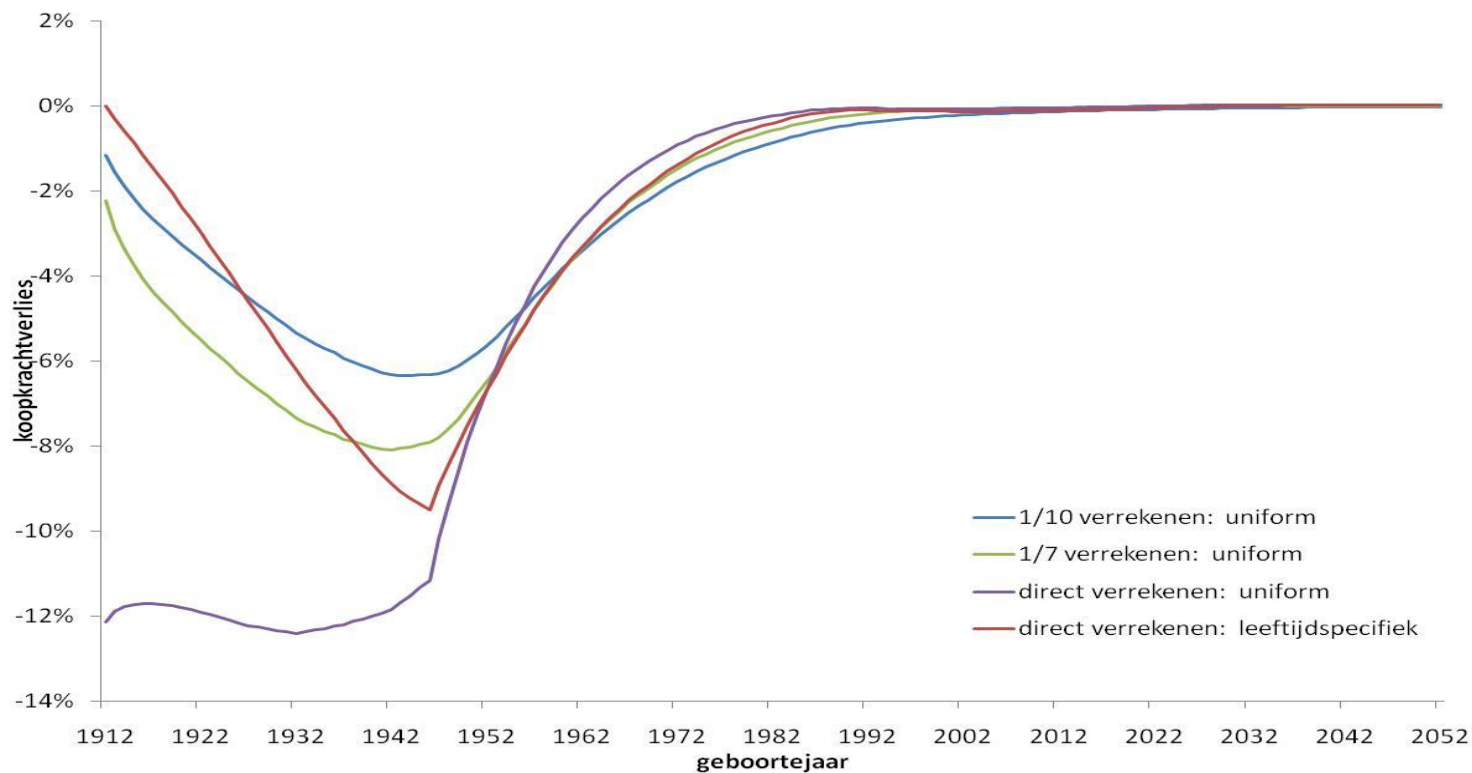
Bron:

Mehlkopf et al. *Risicoverdeling & pensioenen*, CPB, 2011

Bovenberg & Van Ewijk, *Naar een nieuw pensioencontract*, Netspar, 2011

Direct afrekenen kan alleen als gedifferentieerd naar leeftijd

Ook risico's ongelijk verdeeld, maar dat is juist goed

- Jongeren kunnen (en willen) meer financieel risico dragen dan ouderen
- Verdeling van risico in huidige pensioencontract hangt erg af van het gekozen instrument:
 - gebruik van premie om schokken op te vangen legt risico bij jongeren
 - gebruik van indexatie legt risico bij ouderen
 - lange hersteltermijnen schuiven risico weer meer door naar jongeren

Tijd om open kaart te spelen

1. Communicatie in nominale pensioenen is misleidend
 - nominale contract biedt geen zekerheid
 - en stopt alle toekomstige indexatie onder het tapijt
2. Nominale pensioen leidt tot beleggingsspagaat :
 - kies tussen nominale zekerheid of een (hoger) reeel pensioen
3. Een reeel pensioencontract kent risicodifferentiatie naar leeftijd
4. Het huidige pensioencontract is teveel dichtgetimmerd

Meer keuzevrijheid en minder (oud) paternalisme

- Meer keuze in opbouwfase
 - extra premiestorten voor backservice bij carrière sprong
 - (tijdelijk) minder premiestorten bij carrière dip
 - uitruil aflossing hypotheek en pensioenpremie (Nw Zeeland)
 - minder risico voor eigenwoningbezitters
 - (geleide) keuze in risicoprofiel
- Meer keuze in uitkeringsfase
 - niet alles in lijfrente (annuïteit) maar ook deel vast som (ook in 3e pijler)

Tijd om open kaart te spelen

1. Communicatie in nominale pensioenen is misleidend
 - nominale contract biedt geen zekerheid
 - en stopt alle toekomstige indexatie onder het tapijt
2. Nominale pensioen leidt tot beleggingsspagaat :
 - kies tussen nominale zekerheid of een (hoger) reeel pensioen
3. Een reeel pensioencontract kent risicodifferentiatie naar leeftijd
4. Het huidige pensioencontract is teveel dichtgetimmerd

Naar een reeel pensioen overzicht (UPO)

- U bent 40 en heeft inkomen *50.000*
- als u tot uw 65e blijft werken komt uw pensioen uit op naar verwachting (incl AOW) **67.343**
- dat is 63% van uw huidige inkomen op uw 65e als dat met de gemiddelde loonstijging van **3%** zou groeien en naar verwachting uitkomt op **107.551**

Er bestaat echter een 25% kans

dat uw pensioen (**incl AOW**) lager uitvalt dan
of hoger dan

60700

74700

